

taktika unuiĝo por komuna celo, se lingva kompromiso ne eblas (2) fondi neŭtralan interlingvistikan organizaĵon sen difinita laborlingvo kun la revuo „Kosmoglott” kiel organo. Ĉar la diskutoj dum la konferenco okazis en pluraj interlingvoj sen traduko, la reciproka kompreneblo de latinidaj planlingvoj estis pruvita, oni do proponis koncentriĝi al la propagado de ĝenerala ideo de internacia artefarita lingvo. Tiu politiko komence funkciis, krom en Kosmoglott, en Academia pro Interlingua, IALA, CELIA kaj Federali.

CELIA (Comité Explorativ por li Lingue International Auxiliari) fondiĝis kun la celo prepari materialon por estonta Akademio por Internacia Lingvo ĉe la Ligo de Nacioj. La devizo estis tiu de Julius Lott kaj Alberto Liptay el 1890: internacian lingvon oni ne bezonas inventi, ĉar ĝi jam ekzistas en la komunaj lingvoj de la okcidenta civilizo (la saman eldiron poste uzis Alexander Gode pri Interlingua de IALA). Occidental staris plej proksime al tiu principo en 1925, kiam Edgar de Wahl estis la prezidanto de CELIA. Okcidentalon oni tamen volis uzi provizore, antaŭ ol per demokratia voĉdonado akcepti pli bonan solvon. La laboro de CELIA do paralelis kun tiuj de Academia pro Interlingua kaj de IALA. Somere 1925, la prezidanto de IALA Dean Earle B. Babcock kaj la honora sekretariino-mecenatino Alice Morris invitis al Ĝenevo, okaze de la UK de Esperanto, ankaŭ reprezentantojn de aliaj internaciaj lingvoj al komuna sesio. Venis idistoj kaj okcidentalistoj, kiuj serioze diskutis.

Similajn celojn havis ankaŭ *Federali* (Federation del amicos del lingue international) en Brno, kiu rekrutiĝis el idisma klubo. La nova celo estis tolereme kaj solidare kunlaborigi esperantistojn, idistojn kaj okcidentalistojn. En la jaro 1926 estis Ido-kongreso en Prago, dum kiu okazis *Supersystemal Conferentie* kune kun okcidentalistoj, kie oni diskutis precipe pri gramatikaj kaj vortaraj trajtoj de internacia lingvo; pritraktataj estis i.a. Esperanto, Medial, Etem.

Okcidentalistoj amase partoprenis ankaŭ *Congress Paneuropean*, kiu okazis 1925 en Vieno kun pli ol dumil partoprenantoj, por helpi starigi ekonomian kaj politikan union de eŭropanoj sur federacia bazo. La iniciatinto de la kongreso estis la aŭstra grafo Richard Nicolaus von Coudenhove-Kalergi, kiu en la jaro 1923 fondis la plej malnovan movadon por eŭropa unuiĝo, *Paneuropean Union*. Membroj de la Paneŭropa Unio estis famuloj kiel Albert Einstein, Charles de Gaulle, Aristide Briand, Konrad Adenauer, Franz Josef Strauß, Bruno Kraisky, Georges Pompidou. La posteulo de Coudenhove-Kalergi estis de 1973 ĝis 2004 Otto von Habsburg, la nuna prezidanto estas Alain Terrenoire. Patronecon super la viena kongreso en 1925 transprenis multaj gravaj politikistoj, persone aperis ministroj de Francio kaj Belgio, alvenis mesaĝoj de ŝtatestroj kuraĝigantaj al kunlaboro kaj kompreniĝo de eŭropanoj. La kongresa rezolucio antaŭvidis unuavice komercan kaj financon kunlaboron de eŭropaj landoj, sed la ideo de Coudenhove-Kalergi estis pli vasta. Li avertis Eŭropon kontraŭ milito kaj pledis por interpaciĝo de Francio kaj Germanio. La „unuiĝintaj ŝtatoj de Eŭropo” estis vidataj kiel nemilitanta kontraŭpezo precipe al Rusio, sed ankaŭ al Usono kaj Japanio sur la kampoj ekonomia, kultura kaj politika. Kromaj eŭropaj atingiĝoj devis esti libereco, bonfarto, paco kaj demokracio. Tiaj ideoj do bone harmoniis kun tiuj de internacia eŭropa lingvo, kio klarigas la engaĝiĝon de okcidentalistoj. Pluraj, ekz. Kurt Hamburger, Ludwig Klaesi, Alphonse Matejka, ŝatis skribi kaj paroli pri la movado de unuiĝinta Eŭropo kaj vidis sin mem kiel pionirojn de estonta Paneŭropo. Eugen Moess el la viena grupo tradukis en okcidentalon la *Paneuropean Manifeston*.